

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Förord till andra upplagan 15

1 BIBEL-JESUS BELYST MED TANKENS KLARA LJUS

1.1.1 Synen på kristendomen	18	– Referenser och kännsiffror
1.1.2 Projektet	19	– Uttryck och benämningar
– Bokens utformning och innehåll		1.1.3 Varför?
..... Sektion två		23
..... Sektion tre		– Mina avsikter
..... Sektion fyra		– Om mig själv
..... Sektion fem		1.1.4 Kristendomens öde
		25

2 ARVET FRÅN SINAI

2.1 Världens mest inflytelserika bok	28	..... Jahvisten J
2.1.1 Två tusen års påverkan	28	..... JE
2.1.2 Uppenbarelsereligion	29	..... D och Deuteronomistiska historieverket
2.1.3 Monoteism – polyteism	30	..... Prästskriften P
2.1.4 Guds utvalda folk	31	..... Sammanfogningen av källorna
2.2 Vad är Gamla Testamentet?	33	– De fem Moseböckerna
2.2.1 Gamla Testamentets innehåll	33	– D:s historieverk
..... Lagen		– Det kronistiska historieverket
..... Profeterna		– Profetböckerna
..... Skrifterna		– De skönlitterära böckerna
2.2.2 Israeliternas äldre historia enligt GT	35	– Slutredigeringen
		– Litet grand om bibelkronologi
2.3 Hur kom Gamla Testamentet till?	38	2.4 Israeliternas religion jämförd med GT
2.3.1 Gamla Testamentets språk	38	50
2.3.2 Skrifternas tillkomsthistoria	39	2.4.1 Världens äldsta folk
– De fyra källorna, J, E, D och P		50
– Elohist? Jahvist!		– Jämförande religionsforskning
..... Elohisten E		2.4.2 Kanaan i Bibeln
		52
		– Fynden i staden Ugarit
		..... El
		..... Ashera
		..... Baal
		..... Jam
		..... Jav
		..... JHVH:s namn är Jaho
		– Bibelns gestalter i Ugarit
		– En följeslagerska
		2.4.3 Babel i Bibeln
		57

<ul style="list-style-type: none"> - Syndafloden - De olika syndaflodsberättelserna - Atrahasis – Den Övermåttan Vise <ul style="list-style-type: none"> ..... Likheter och olikheter mellan Atrahasis och Första Mosebok - Ett exempel på hur Bibeln redigerats: Skapelseberättelserna - Den babyloniska skapelseberättelsen Enuma Elish - Edens lustgård <ul style="list-style-type: none"> ..... Eva ..... Livets träd och ormen - Kain och Abel – Adams och Evas barn - De tio urfäderna - Adapa och myten om sydvinden - Enki och Babels torn 	<ul style="list-style-type: none"> - Brytningsperioden mellan brons och järn
2.5 Israeliternas historia jämförd med GT	69
<ul style="list-style-type: none"> - 2.5.1 Biblisk arkeologi - 2.5.2 Patriarkberättelserna - Patriarkerna i Bibeln - Patriarkerna i arkeologin <ul style="list-style-type: none"> ..... Källan i Beer Sheva ..... Gerar ..... Anakronismer - 2.5.3 Fångenskapen i Egypten och flykten <ul style="list-style-type: none"> ..... Slaveriet ..... Flykten ..... Ökenvistelsen - Belägg för fångenskapen i Egypten <ul style="list-style-type: none"> ..... Hyksos ..... Mose - Spåren efter de 40 åren i Sinai öken <ul style="list-style-type: none"> ..... Sinai berg - 2.5.4 Erövringen av Kanaan <ul style="list-style-type: none"> - Bibelns skildring av erövringen - Hur gick det egentligen till? <ul style="list-style-type: none"> ..... Jeriko ..... Aj ..... Övriga städer ..... Amarnabrevet 	<ul style="list-style-type: none"> - 2.5.5 Domartiden <ul style="list-style-type: none"> - Bibelns skildring av domartiden - Bosättningarna <ul style="list-style-type: none"> ..... Habiru ..... Shosu ..... De första israeliterna - Judarnas genetiska härkomst - 2.5.6 Israels kungadöme <ul style="list-style-type: none"> - Bibelns skildring av Saul, David och Salomo - Monarkin i arkeologins belysning - Jerusalem <ul style="list-style-type: none"> ..... 1800 fvt ..... 1300-talet ..... 1200–1000 fvt ..... 900-talet ..... 900–600 fvt - Salomos portar och stall - Senaredatering av "Salomos byggnadsprojekt" <ul style="list-style-type: none"> ..... Den nya, låga kronologin ..... Omri som byggherre - 2.5.7 Israeliternas öde <ul style="list-style-type: none"> - De första israeliterna - Riket Israels öde - Riket Judas öde <ul style="list-style-type: none"> ..... Babyloniska fångenskapen - Tiden efter fångenskapen - 2.5.8 En fängslande legend <ul style="list-style-type: none"> 102
2.6 Legender och myter	103
<ul style="list-style-type: none"> - 2.6.1 Gamla Testamentet som historiebok <ul style="list-style-type: none"> - Gammaltestamentliga källor <ul style="list-style-type: none"> ..... Äldre textmaterial - Judendomens spridning - Septuaginta - Dödahavsrullarna i Qumran - 2.6.2 Skriftliga belägg <ul style="list-style-type: none"> - Egyptiska källor - Omris hus - Teologisk historia - Davids hus - 2.6.3 Israeliternas stamfader <ul style="list-style-type: none"> 112 	

<ul style="list-style-type: none"> - Patriarkerna - Stamfärder - Patriarksagorna <ul style="list-style-type: none"> ..... Etiologiska berättelser - Vilka var hebreerna? - Abraham, Isak och Jakob <ul style="list-style-type: none"> ..... Abraham ..... Jakob ..... Isak - Jakobs hustrur var fruktbarhetsgudinnor <ul style="list-style-type: none"> ..... Rakel ..... Lea ..... Bilha, Silpa - Jakobs tolv söner <ul style="list-style-type: none"> ..... De tolv stammarna - Patriarktidens religion <ul style="list-style-type: none"> ..... Etiken <p>2.7 Den förfalskade tron 121</p> <p>2.7.1 Förbundet på Sinai – saga eller sanning? 121</p> <ul style="list-style-type: none"> - "Mose lag" skrevs av präster 1000 år efter Mose - De tio budorden - Förbundet - Den senare konungaperioden <ul style="list-style-type: none"> ..... Ahas ..... Hiskia ..... Manasse ..... Amon ..... Josia - Kulten av Jaho i bokrullen med lagen <p>2.7.2 Historieförfalskningar 130</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tabernaklet - Andra prästfiktioner <ul style="list-style-type: none"> ..... Offerslakt ..... Kalsonger ..... "Hälsovård" <p>2.8 Judarnas gud JHVH – Jaho 135</p> <p>2.8.1 Vem är Jaho? 135</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vulkanguden Jaho <ul style="list-style-type: none"> ..... Gudsuppenbarelsen på Sinai 	<ul style="list-style-type: none"> - Förbudet mot att uttala Jahos namn 2.8.2 Jahos karaktär 138 2.8.3 Jahos program 139 <p>2.9 Gamla Testamentets etik – 2000 års påverkan 141</p> <p>2.9.1 Kyrkans brott 141</p> <p>2.9.2 Moseböckernas olämplighet som grundskrift för män-niskorätt 142</p> <ul style="list-style-type: none"> - Människans väsen och uppgift på jorden - Vem är Jaho? - Jaho är israeliternas stamgud - Mose och Aron vållar massdöd med Jahos hjälp - Förbundets villkor för israeliterna själva <ul style="list-style-type: none"> ..... Jaho skyddar de värsta nidingar, bara de är honom trogna ..... I lydnaden för Jaho måste man vara beredd att offra sina egna barn - Dödsstraff för allehanda förseelser - Andra straff <p>2.9.3 Olika gruppars ställning 150</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jahoprästernas makt - Kvinnans ställning <ul style="list-style-type: none"> ..... Hon är oren! - Slavens ställning <p>2.9.4 Israeliternas särställning 153</p> <p>2.9.5 De bibliska hjältarnas sinnelag 155</p> <ul style="list-style-type: none"> - Moses karaktär - Kung Sauls karaktär - Kung Davids karaktär <p>2.10 Den heliga(?) skrift 158</p> <ul style="list-style-type: none"> - Den äldsta historien - Från fångenskapen till erövringen - Tiden i Palestina - Jahos förkunnelse - Varken gott eller sant
--	--

3 KRISTUS FÖRE KRISTUS

3.1 Kristustrons källor	162	
3.1.1 Längtan efter frälsaren	162	
3.1.2 Messiastrons källor	163	
– 1) Konungaideologin		..... Underverken
– 2) Sångerna i GT om Jahos lidande, rättfärdige tjänare		..... Buddhas mission och död
– 3) Gudsonen som offras och ges i dödens våld		..... Den korsfäste Buddha
3.2 Hedniska gudssöner	170	
3.2.1 Förkristna gudssöner och jungfrufödlar	170	
– Vegetationsgudar		3.2.3 Ytterligare en gudsson skapad
– Solgudar		217
– Jungfrufödseln		
– Uppståndelsen		
– Adonis		
– Attis		
– Osiris		
– Jesu underverk		
3.2.2 Jesusparallellerna	184	
– Bibel-Jesus		3.3 Messiastron hos judarna före "Kristus"
– Asklepios		218
– Apollonios från Tyana		3.3.1 Inledning om messiastron
– Herakles		218
– Dionysos		3.3.2 Messiasidéns förvandling
..... Dionysos och vinet		219
..... Det kultiska firandet		– Den smorde
..... Dionysos' uppståndelse		– Profetior om en kommande frälsare
..... Korsfästelse		– Messias' natur
– Mitra, Mithra och Mithras		3.3.3 Etapper i messiastrons förvandling
..... Mitra och Mithra		222
..... Mithras' ursprung		– Psaltaren, Jesaja, Hesekiel, Jeremia och Sakarja
..... Mithras' födelse		– Daniel
..... Mithras' gärningar		..... De sjuttio årsveckorna
..... Sakramenter		..... Människosonen
..... Mithras' uppståndelse		– Första Henoksbooken
..... Stjärnkartan		– Jesus Syraks vishet
..... Offerlammet		– Andra Baruksapokalypsen
..... Den högste solguden		3.3.4 Messias' framträdande
– Buddha		230
..... Buddhas födelse		– Messias som ledande centralgestalt i judisk framtidssmytologi
..... Buddhas barndom		– Profeten Elia
..... Dopet och frestelsen		– De två messiaserna
..... Buddhas lärjungar		– Messias Ben Josef och messias Ben David
..... Buddhas förkunnelse		– Jesus är Josua
		..... Översteprästen Josua
		– Judiska messiasgestalter genom historien
		3.3.5 Messias i den sista tiden
		236
3.4 En saga byggd på Gamla Testamentets profetior	237	
3.4.1 Profetorden	237	
3.4.2 Gammaltestamentliga profetior	238	
– Messias' hemort: Galileen eller Betlehem?		

<p>..... Nasaret</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jungfrufödseln och de vise männens hyllning - Flykten till Egypten och barnamorden - Jesus' tempelbesök - Johannes döparen - Rösten från himlen - Tidpunkten för messias' framträdande - Jesus frestas av Satan i öknen - Jesus utser tolv lärjungar - Lärjungarna är fiskare - Jesus driver ut demoner, botar sjuka och går på vattnet - Jesus kommer särskilt till de fattiga och ger blinda synen åter - Jesus talar enbart i liknelser ... - ... och skall inte bli förstådd - Det triumferande intåget i Jerusalem - Jesu huliganism i templet blir början till hans fall - Förräderiet - Förrädarens lön och öde - Komplotten för att döda Jesus och förfredra honom - Jesus får inte använda sin gudsmakt utan måste dö - Rättegångarna mot Jesus - Jesus pryglas och smädas - Lärjungarna skinbras då Jesus dödas - Jesus dödas genom korsfästelse - Solförmörkelsen - Jesu död - Jesu lidande, död och uppståndelse - Vakterna vid graven - Jesus far till himlen för att sedan återkomma i härlighet <p>3.5 Esseerna 256</p> <p>3.5.1 De mystiska esseerna 256</p> <ul style="list-style-type: none"> - Historiekällor - Dödahavsrullarna ..... Upptäckten ..... Publiceringen ..... Esseerna, Qumran och Dödahavsrullarna ..... Biblioteket <p>3.5.2 Esseernas liv 261</p>	<p>- Levnadssätt</p> <ul style="list-style-type: none"> ..... Ogifta judiska munkar ..... Egendomsgemenskap ..... En annan sorts esseer ..... Temperament ..... Rituella bad och dop ..... Treårig prövotid ..... Församlingen <p>- Bestrafningar</p> <p>3.5.3 Esseernas lära 264</p> <ul style="list-style-type: none"> - Föreställningsvärld ..... Determinism ..... Dualism ..... Apokalyptism ..... Nationalism ..... Renhetsiver ..... Moralism och synd ..... Inställning till krig ..... Messianism ..... Eskatologi <p>- Gruppens språkbruk</p> <ul style="list-style-type: none"> ..... Namnet esseer ..... Rättfärdighet ..... De fattiga <p>3.5.4 Sektens tillkomst 272</p> <p>3.5.5 Esseism och judekristendom 274</p> <ul style="list-style-type: none"> - Identifieringen ..... Seloterna ..... En bred rörelse - De esseiska församlingarna i diasporan ..... Terapeuter - Likheter mellan den esseiska och den tidiga kristna rörelsen <p>3.6 Gnostiken 281</p> <p>3.6.1 Gnostiken äldre än kristendomen 281</p> <p>3.6.2 Esoteriska kunskaps-skolor 282</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vad esoterik är - Esoterikens förkunnelse <p>3.6.3 Gnostiken – kristendomens hemliga lära 283</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vår kunskap om gnostiken
--	--

<ul style="list-style-type: none"> - Kyrkofädernas kritik av gnostiken <ul style="list-style-type: none"> ..... Justinus Martyren ..... Irenaeus ..... Tertullianus och Hippolytos - Pistis Sofia - Fynden i Nag Hammadi i Egypten <ul style="list-style-type: none"> ..... Biblioteket ..... Språket ..... Gruppen ..... Dateringar ..... Egnostos den välsignade ..... Skrifternas innehåll - Gnostikens lära <ul style="list-style-type: none"> - Den gnostiske frälsaren - Dualismen - Gnostisk kosmologi - Treenigheten - Doketismen - Skyddsängeln – Daimon 	<ul style="list-style-type: none"> - Gnostiska kätterska åsikter <ul style="list-style-type: none"> ..... Frälsningen ..... Upståndelsen ..... Jaho ..... Kvinnosyn 3.6.4 Kristendomens uppkomst 300 - Gnostikens påverkan på Jesus-myten <ul style="list-style-type: none"> ..... Den gnostiske Jesus ..... Den gnostiske Paulus ..... Den gnostiska rörelsen ..... Det gnostiska nederlaget - De gnostiska lärarna <ul style="list-style-type: none"> ..... Valentinos och Justinus ..... Markion ..... Basilides ..... Kyrkofader Tertullianus ..... Clemens från Alexandria och Origenes ..... Origenes om reinkarnation - Ett möjligt scenario - Gnostikens väsen
---	--

4 JESUSGESTALTEN KRITISKT GRANSKAD

<p>4.1 Nya Testamentets tillkomst 308</p> <p>4.1.1 Utsänd för att frälsa världen 308</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dateringsmetoder <p>4.1.2 Evangelierna 310</p> <ul style="list-style-type: none"> - Evangeliedateringar - Texternas otillförlitlighet - Evangeliernas skildring av Jesu liv - Evangeliernas innehåll <p>4.1.3 Apostlagärningarna 320</p> <ul style="list-style-type: none"> - Författaren av Apostlagärningarna - Josefus' historieverk källa för Lukas - Den tid när Lukas skrev <p>4.1.4 Paulus 323</p> <ul style="list-style-type: none"> - Den tid när Paulus skrev - De sju äkta breven - Teologi <p>4.1.5 Evangeliernas Jesus obekräftad 325</p>	<p>4.2 Historiska vittnesbörd 326</p> <p>4.2.1 Samtida judiska historiker 326</p> <ul style="list-style-type: none"> - Filon från Alexandria (ca 20 fvt–50 vt) - Justus från Tiberias <p>4.2.2 Josefus Flavius (37–ca 105 vt) 327</p> <ul style="list-style-type: none"> - Biografi - Testimonium Flavianum <ul style="list-style-type: none"> ..... Förfalskning i sin nuvarande form ..... Hela TF förfalskat ..... Kyrkofädernas kännedom om TF ..... Origenes' kännedom om TF ..... Eusebios var författaren ..... Ett annorlunda TF? - Jakob, brodern till Jesus som kallas Kristus <ul style="list-style-type: none"> ..... Beteckningen messias ..... Identifiering i tidigare omnämnde ..... Origenes' kännedom om Jakobpassagen - Möjliga scenarier - Äkta eller ej?
--	--

4.2.3 Talmud	341	..... Fader vår – Platsen för Jesu verksamhet – Skrifterna	
– Jesus i Talmud		4.3.3 Åberopade bevis	367
– Jesus i Mishna		– De tolv och uppståndelsen – Herrens bror Jakob – Davids son – Född av en kvinna	
..... Den och den		4.3.4 Paulus' församlingar och teologi	375
..... Bileam		– Paulus' motstridiga åsikter – Hednamissionen	
– Ben Stada i Tosefta		4.3.5 Paulus' esseiska sida	377
..... Skurna märken i huden		4.3.6 Paulus' gnostiska sida	379
..... Steningen och hängningen i Lydda		– Gnostikerbekämparen Paulus – Uttolkningarna av Paulus' brev – Felöversättningar – Gnostiska uttryck hos Paulus ..... Mysterierna ..... I Kristus – Kristus i mig ..... Andliga uppståndelsen ..... Korsfästelsen ..... Jesu symboliska dop ..... Nattvarden ..... Demiurgen	
– Jeshua ben Pandira i Tosefta		– Paulus – en esseisk gnostiker? ..... En möjlig förklaring	
..... Pantera		4.3.7 Övriga vittnen	391
..... Bota i Jeshua ben Pandiras namn		– Tidiga kristna författare – Tidiga församlingar	
– Jesus i babyloniska Gemara		4.3.8 Paulus' avsikt	394
..... Ben Pandira blir Jesus nasarenen		4.4 Evangelierna	395
..... Ben Stada blir Ben Pandira som blir		4.4.1 De fyra evangeliernas till- komst	395
Jesus nasarenen		– Det synoptiska problemet – Johannesevangeliet – Evangelieförfattarna ..... Markus ..... Matteus och Lukas ..... Johannes – Tillkomstort och språk	
– Lärjungarna		4.4.2 Q och Thomas	402
– Hårfrisörskan Maria		– Talkällan Q ..... Q:s tre lager ..... Jesus tillagd.	
– Jeshu ha-Notsri			
– Legenden växer			
..... Jeshu ben Pandira			
..... [Jeshu] ben Stada			
– Toledot Jeshu			
..... Den riktiga Toledot Jeshu			
..... Tillkomst			
4.2.4 Romerska källor	352		
– Plinius d.y. (61–ca 120 vt)			
– Suetonius (ca 70–efter 121 vt)			
– Tacitus (ca 56/57–ca 120 vt)			
– Thallus, Flegon och Mara Bar- Serapion			
4.2.5 Historikernas ointresse av			
Jesus	358		
4.3 Paulus	359		
4.3.1 Kristendomens upphovs- man	359		
4.3.2 Paulus' kändedom om			
Jesus	360		
– Underverk			
– Uppväckande från de döda			
– Jesu korsfästelse och uppståndelse			
– Lärjungarna			
– Jesu dop och Johannes döparen			
– Judas' förräderi			
– Nattvarden			
– Jesu undervisning			
– Paulus' egen undervisning			

<ul style="list-style-type: none"> - Thomasevangeliet - Q jämfört med Thomas - Markus' användning av Thomas - Paulus' vetskap om Thomas - Ingen Jesus! 		<ul style="list-style-type: none"> ..... Gripandet - Akt 2. Förhöret inför Stora rådet ..... Jesus, son till Ananios - Akt 3–4. Petrus' förnekelse och Judas' självmord - Akt 5. Jesus inför Pilatus ..... Barabbas - Akt 6–8. Golgata, korsfästelsen och Jesu död ..... Korsfästelsen ..... Påskalammet ..... Lansen i sidan - Akt 9–10. Gravsättningen och gravöppnandet - Akt 11. Uppståndelsen ..... Kärleksromanerna ..... Chaireas och Kallirhoe ..... Efesiska berättelsen ..... Leukippe och Kleitofon ..... En etiopisk berättelse ..... Berättelsen om Apollonios, kungen av Tyros ..... Babyloniska berättelser
4.4.3 Ingredienser i soppan 413		<ul style="list-style-type: none"> - Akt 12. Den uppståndne visar sig och far till himlen ..... Maria Magdalena ..... Himlafärden
<ul style="list-style-type: none"> - Gammaltestamentliga profetior - Judisk visdomslitteratur - Midrash 		4.4.4 Jesu underverk 417
<ul style="list-style-type: none"> - Uppbyggnad - Namn av funktion - Exorcism - Kopior från GT - Den uppståndne och lärjungarna vid Tiberiassjön 		<ul style="list-style-type: none"> - Akt 9–10. Grav- och gravöppnandet - Akt 11. Uppståndelsen ..... Kärleksromanerna ..... Chaireas och Kallirhoe ..... Efesiska berättelsen ..... Leukippe och Kleitofon ..... En etiopisk berättelse ..... Berättelsen om Apollonios, kungen av Tyros ..... Babyloniska berättelser
<ul style="list-style-type: none"> - Liknelserna - Gyllene regeln - Bergspredikan - Jesusseminariet - Rävar, fåglar och Människosonen 		<ul style="list-style-type: none"> - Akt 12. Den uppståndne visar sig och far till himlen ..... Maria Magdalena ..... Himlafärden
4.4.5 Jesu undervisning 421		4.4.6 Släkt och vänner 427
<ul style="list-style-type: none"> - Jesusutsagornas brist på originalitet - Rävar, fåglar och Människosonen 		<ul style="list-style-type: none"> - Jesu föräldrar - Lärjungarna - Johannes döparen
4.4.7 Jesu födelse, barndom och verksamhet 435		<ul style="list-style-type: none"> - De första åren - Födelseår - Barnamorden - Barndomsberättelser - Den tolvåriga Jesus i templet - Den vuxne Jesus i templet - Jesu ålder - Jesu utseende - Verksamheten i Galileen
<ul style="list-style-type: none"> - Verksamheten i Galileen 		<ul style="list-style-type: none"> - Akt 1. Jesus i Getsemane ..... Jesu lidandehistoria ..... Förräderiet ..... Judasevangeliet ..... David som förlaga ..... Mysteriespel ..... Elia som förlaga
4.4.8 Passionshistorien 445		<ul style="list-style-type: none"> - Akt 2. Förhöret inför Stora rådet ..... Jesus, son till Ananios - Akt 3–4. Petrus' förnekelse och Judas' självmord - Akt 5. Jesus inför Pilatus ..... Barabbas - Akt 6–8. Golgata, korsfästelsen och Jesu död ..... Korsfästelsen ..... Påskalammet ..... Lansen i sidan - Akt 9–10. Grav- och gravöppnandet - Akt 11. Uppståndelsen ..... Kärleksromanerna ..... Chaireas och Kallirhoe ..... Efesiska berättelsen ..... Leukippe och Kleitofon ..... En etiopisk berättelse ..... Berättelsen om Apollonios, kungen av Tyros ..... Babyloniska berättelser
		<ul style="list-style-type: none"> - Akt 12. Den uppståndne visar sig och far till himlen ..... Maria Magdalena ..... Himlafärden
		4.4.9 Hemliga Markus-evangeliet 467
		<ul style="list-style-type: none"> - Morton Smith - Clemens' budskap ..... Citat ur Hemliga Markus - Äktheten ..... Motivet ..... HM äldre än Markus ..... Interkalationer ..... Inramningsberättelser - Gnostiska evangelier - Uppväckandet av Lasaros - Gestalter i berättelsen ..... Ynglingen i Getsemane trädgård ..... Den (unge) rike mannen ..... Den lärjunge som Jesus älskade ..... De tre kvinnorna - Ett gnostiskt urevangelium
		4.4.10 Den hedniske gudsmannen i judisk dräkt 486
		4.5 Legenden formas 488
		4.5.1 Skriftdateringar 488

4.5.2 Förevangeliska skrifter	489	4.5.4 Apologeterna	502
– Uppenbarelseboken		– Apologeternas tystnad	
– Efesierbrevet		– Brevet till Diognetos	
– Hebreerbrevet		– Justinus Martyren	
– Jakobs brev		– Tatianos från Syrien	
– Andra Thessalonikerbrevet		– Minucius Felix	
– Första Petrusbrevet		– Athenagoras från Aten	
– Didaché		– Theofilos från Antiochia i Syrien	
– Judas' brev		– Irenaeus från Lyon	
– De tre Johannesbreven		– Slutsatser	
– Första Klemensbrevet		4.5.5 Legenden slutgiltigt for-	
– Barnabasbrevet		mad	506
4.5.3 Efterevangeliska skrifter	496	4.6 Människa eller myt?	508
– Pastoralbrevet		4.6.1 Har Jesus funnits?	508
– Ignatios' brev		4.6.2 Jesusgestalten höljd i	
– Andra Petrusbrevet		dunkel	512
– Polykarpos' brev till filipperna			
– Papias			

5 KRISTENDOMENS UPPKOMST

5.1 Arkeologiska bedrägerier	516	5.2.2 Från Alexander till Bar Kokhba	531
5.1.1 Arkeologi i Nya Testamentets spår	516	5.2.3 Apostlagärningarnas ogärning	533
– Svepningen i Turin		– Apostlagärningarna som historiebok	
5.1.2 Jakobs ossuarium	518	– Sammanfattning av Apostlagärningarna	
– Ossuarier		..... Kyrkans tillkomst ca 30/33–35 vt	
– Jakobs kista		..... Kyrkans utvidgning ca 35–45 vt	
..... Jesus, son till Josef, bror till Jesus		..... Paulus' första resa ca 46–48 vt	
– Skillnaderna mellan de två handskrifterna		..... Paulus' andra resa ca 49–52 vt	
5.1.3 Jesus' eget ossuarium	522	..... Paulus' tredje resa ca 53–57 vt	
– Smolk i glädjebägaren		..... Fängelskapen i Caesarea och Rom ca 57–62 vt	
5.1.4 Andra sensationella upptäckter	527	5.3 Nasarenen från Nasaret	537
– Kajafas' ossuarium		5.3.1 Staden Nasaret	537
– Alexandros, son till Simon från Kyrene		..... Omnämnde	
– Petrus' hus		..... Arkeologi	
– Kristna inskriptioner och symboler		– Jesus, nasarén	
5.2 I historiens ljus	530	5.3.2 N-Z-R	542
5.2.1 Syftet	530	..... Hebreiskan	
		..... Nezer	
		..... Netzer	

..... Nasir		..... Vägen	
5.3.3 Judiska grupperingar	544	..... Benämningar	
– Nasareerna		5.4.5 Pseudoklementinerna	566
– Evjoniterna		– Tillkomst	
– Esseer kontra nasareer och evjoniter		– Anfallet på tempeltrappan	
– Kristna sprungna ur esseerna		– Sammanblandningen	
– Seloterna		5.5 Felaktigheter i Apg	569
– Sikarierna		5.5.1 Talen	569
..... Masada		– De uppdictade talen	
– Esseismen, en bred rörelse		5.5.2 Diktade händelser	571
5.4 Jerusalemgruppen	552	– Petrus' tal på pingstdagen	
5.4.1 Jerusalemförsamlingen	552	– Den heliga andens utgjutelse	
– Huvudförsamlingen		– Steningen av Stefanos	
..... Alfaios/Klopas		5.5.3 Paulus kontra Apg	575
..... Sebedaios		– Uppenbarelsen på vägen till	
5.4.2 Jakob	554	– Damaskus	
– Överhuvudet		– Damaskusvistelsen	
– Källorna om Jakob		..... Första jerusalembesöket	
– Jakobs död		..... Andra jerusalembesöket	
– Jakobs ideologiska hemvist		– Petrus' och Paulus' underverk	
..... Jakobs nasirism		– Paulus' passionshistoria	
..... Jakobs esseism		– Apostlagärningarna otillförlitlig som	
..... Jakobs selotism		historisk källa	
5.4.3 Lärjungarna	558	5.6 I ljuset av Josefus	579
..... Jakob, Johannes' bror		– Josefus' Saulus	
..... Jakobs bröder		– Paulus av Herodes' släkt	
..... Petrus		..... Paulus' uppfattning	
– Judas Iskariot		– Josefus' Simon	
..... Valet av Judas' efterträdare		– Simon magern	
– Apostlar		– Den etiopiska drottningen och	
– Petrus i Rom		drottning Helena av Adiabene	
5.4.4 Namn på Jesusrörelsen	564	5.7 En annorlunda biografi	591
..... Kristna			
..... Nasareer			
..... De fattiga			

*****

Litteraturförteckning	597	– Uppslagsverk	
Trycksaker	597	– Webbplatser	
– Böcker		Debattfora	612
– Artiklar i tidskrifter		Person- och sakregister	613
Elektroniska källor	603	Om författaren	633
– Artiklar och böcker på Internet			
– Texter			